

Published and distributed under permit (No. 534) authorized by the Act of October 3, 1917, on file at the Post Office of Boston, Mass. By order of the President, A. S. Birlson, Postmaster General.

Krikščionys darbininkai vienykites! Spieskitės į vienintelę darbo žmonių organizaciją Amerikoje — Lietuvių Darbininkų Sąjungą

Organas Amerikos Lietuvių R. K. Švento Juozapo Darbininkų Sąjogos "DARBININKAS" — MENA — UTARNINKAIS, KEIVIRGAIS IR SUBATOMIS. Užrašyti metams \$5.00 Bostono ir apylinkių metams \$4.00 Metams \$4.00 "DARBININKAS" 306 Broadway, Boston 27, Mass. Tel. SOUTH BOSTON 620.

VOL. VI, No. 74 (654),

UTARNINKAS, BIRŽELIO 28 D., 1921.

Kaina 4 centai.

Ugniagesiai ir Policistai Ant Streiko.

QUEBEC'OS UGNIAGESIAI IR POLICISTAI ANT STREIKO.

Didelė betvarkė—Milicija pasirengus darban.

Quebec, Kanadoje, birželio 26. — Nuo subatos vidurnakčio šis miestas liko be policijos ir be ugniagesių kada susivieniję policinonai su ugniagesiais išėjo ant streiko.

Milicijos batalionas stovi pasirengęs malšyti sukilimus ir 38 nauji policinonai priimti.

Gatvių žiburiai buvo sudaužyti ir keli vaikpalaikiai inėję policijos stotį išdaužė visus langus ir pridarė daug kitų nuostolių. Du šimtu kartų ugnies varpas skambino, bet gaisro niekur nebuvo.

Streikieriai reikalauja \$1.50 daugiau į savaitę.

Miestas užlaiko 140 policinonų ir 190 ugniagesių.

Santaikos teismas neseniai pasiūlė policinonams \$1.00 daugiau į savaitę ir ugniagesiams \$1.50 daugiau į savaitę, tiems kurie dirba pirmus metus ir 75 centus tiems kurie dirba seniaus.

POPIERA ATPIGO.

Detroit. — Pranešta kad popiero kainos nūpuolė 2c. Toks nutarimas įeis galėn birželio 27 d.

BŪK DAILININKU.

Kiekvienos tautos kultūringumas yra rokuojamas sulig to kiek kuri tauta turi dailininku. Kuomi daugiau tauta turi dailininku, tuomi ji yra garbingesnė. Prie dailės dalykų priklauso ne vien piešimas, skulptūra, muzika, bet taip-gi ir dailiarašystė. Geram rašymui reikalinga yra turėti gera plunksna. Tad kas užsirašys "Darbininką" ir užsimokės už celius metus, tas gaus gražią fontaninę plunksną vertės \$1.50 dovanų. Tas dovanų laikas tęsis nuo 1 birželio iki rugpjūčio 1.

LDS. centras geidžia, kad darbininkai nevien tik mokėtų skaityti, bet kad mokėtų taip-gi ir gražiai rašyti, tam tiksliui ir yra skiriama ši dovana. Tad naudokitės proga.

Dovana bus duodama kiekvienam, kuris atnaujins prenumeratą ant celių metų arba užrašys savo gimimoms į Lietuvą ir taip-gi naujiems skaitytojams. "Darbininko" Adm.

Darbininkų Reikalai

STREIKIERIAI SUKĖLĖ RIAUSES.

Streikieriai Kristianijoj, Norvegijoj užpuolė elektros dirbtuvę, išdaužė langus ir buvo pradėję versti geležinę tvorą, bet pribuvus policija išvaikė streikierius. "Social service" darbininkai dirba taip kad žmonėms visko beveik pristato. Sudarė kooperatyviskas įstaigas del jų pačių marių.

SVEDIJOJE STREIKAS PRIVERČIA EITI PĖSTIEMS.

Berne, birž. 26. — Amerikos keleiviai kurie pasiekė Bernese Oberland'io norėjo pamatyti Grinwald'o ledynų važiudami Jungfrau gelžkelio buvo priversti apleisti kelionę arba eiti pėsti; nes kalnų gelžkeliai tarpe Interlaken ir Grinwald'io Murren ir kitų Bernese Oberland streikuoja prieš pėsčių kelionę.

Būrys Amerikos moterų keleivių kurios buvo viešbutyje prasidėjus streikui turėjo pėsčios nuolipti nuo kalno 6,000 pėdų aukščio.

Darbininkai reikalauja daugiau mokesčių. Gelžkelių kompanijos sako kad jie mažai gauna ir darbininkams mokėti negali.

BEDARBĖ VOKIETIJOJ MAŽĖJA.

Berlynas, birž. 26. — Bedarbė visoj Vokietijoj žymiai sumažėjo. 440,000 ypatoms Vokietijos valdžia turėdavo duoti pašėpa, dabar duoda tiktai del 40,000.

TARSIS.

Philadelphia, Pa. — Šilkinų rūbų siuvėjai gavo pakvietimą nuo Waist & Dress Manufacturers Association, kad padaryti pasitarimą kas-link algų ir darbo sąlygų ir sudaryti naują sutartį. Senoji sutartis baigsis liepos 1, 1921. Unijos narių komisija veiks kas-link kompanijos prašymo kaip praneša kompanijos užvaizda.

GOMPERŠ PRANAŠAUJA DIDĮ SKAITLIŲ.

Mano kad iki kitam suvažiavimui Darbo Federacija turės 5,000,000 narių.

Denver, Col., birž. 26. — Gompers, Amerikos Darbo Federacijos prezidentas vėl išrinktas prezidentu. Jis jau prezidentauja per 40 metų. Jis mano kad iki kitam Federacijos metiniam suvažiavimui Federacija turės 5,000,000 narių, dabar turi beveik 4,000,000 narių.

CHICAGOS DUONKEPIAI STREIKUOJA.

Daugiau kaip 1,000 unijos duonkepių, kurių sutartis padaryta pasibaigė, išėjo ant streiko Chicagoj. Nors duonos nepritruks, nes streikierių vietas užėmė ne unijos darbininkai. Duonkepiai išėjo ant streiko kada gavo pranešimą kad 20 nuoš. bus numažintas nuo algų. Unijos duonkepiai nesutiko su pasiūlymu ir išėjo ant streiko. Sunku laimėti, kuomet kiti eina streiklaužiauti. Kapitalistai tik džiaugiasi darbininkų nesusipratimu.

APSAUGOS DARBININKUS.

Deputy Komisijonierius Goks. New Jersey paskelbė kad darbininkai bus apsaugoti nuo advokatų, kurie reikalauja didelio mokesčio už patarnavimą sužeistam darbininkui. Sako yra miesto biuras kad pagelbėjus tokiems darbininkams.

BUDAVOTOJŲ STREIKAS PASIBAIGĖ.

Springfield. — Budavotojų streikas, kuris tęsėsi dvi savaiti pasibaigė kuomet dailidžių unija priėmė 10 nuoš. numušimą algų. Nariai švinorių unijos priima taip-gi maž-daug tokių numušą. Dailidės grįžo darban.

SUDEGINO NAMUS.

Cirk, Airija, birž. 26. — Subatoj būrys apsišarvojusiu vyrų uždegė keletą namų Innishocane. Oficierių Brig. gen. Coulfield, Col. Godfrey ir M. Dénneber namai taip-gi sudegė.

HAMPTON'O PAJURĖ UGNYJE.

Šeši viešbutiai, 20 stubų sudegė; arti \$500,000 padaryta žalos. Keletas krautuvų ir teatro namai sudegė.

Hampton Beach, N. H.,

Birž. 26. — Baisi ugnis sunaikino gražiausią vietą Hamptono pajūryje. Sakoma kad gaisras kilo nuo pagadytų elektros vielų. Gaisras smarkiai skleidėsi, kad negalima buvo užgesinti. Degant vienam namui liepsna pasiekė kita, kuris buvo 75 pėdų nuo degančio. Suvažiavus iš visų apylinkių miestų ugniagesiams, kada gaisras jau pridarė baisius nuostolius, ugnis užgesinta.

Vokiečiai Ginkluojasi Silezijoje.

TIKRI KAD PERGALĖS.

Athens, birž. 26. — Atsiskaiti priimti alijantų pasiūlyta tarpininkystę, Graikija pasiliko viena pasiliuosuoti save nuo Turkijos nacionalistų. Graikai tikri kad jie laimės karą.

Premieras Gounaris ir karo ministeris Theotokis važiuoja į Smyrną pasitarti su karalium Konstantinu apie paskatintį užpuolimą ant turkų.

KARIAUS VIENI.

Paryžius, birželio 26. — Graikijos Karalius Konstantinas nutarė vieniems kariauti su Turkijos nacionalistais ir nepriimti alijantų pasiūlytos paramos. Alijantai pataria Graikijai Mystapha Kemal sutaikymą pavesti jiems. Graikija vienok atsisakė ir nutarė kariauti prieš turkus.

GRAIKAI ATSIĖMĖ MIESTĄ NUO TURKŲ.

Konstantinopolis, birž. 26. — Graikai atsiėmė miestą Ismid ant marių Marmora, nuo turkų. Graikų karo laivai keletą dienų bombardavo Ottomenų kariuomenę. Miestas nemažai nukentėjo. Tūkstančiai atbėgo į Konstantinopolį. Porte protestuoja prieš graikus už peržengimą neutralės zonos.

PASIŪLYS TAIKĄ.

London. — Sinn-Feinai laukia karaliaus atvažiuojant į Belfast. Sako pasiūlys taiką karaliui Jurgiui.

UŽDARYS DIRBTUVES.

Lawrence'o dirbtuvės bus uždarytos 10 dienų.

Lawrence, Mass. — Vėliausiai pranešta kad "American Woolen Company" ir "The Pacific Mills" abi korporacijos uždarys dirbtuves Rugpjūčio 27 d. ir laikys uždare iki Rugšėjo 6 dienų. Spėjama kad Arlington'o, Everett ir kitos dirbtuvės taip-gi bus uždarytos per tą laiką.

NAMINĖ KARĖ KINIJOJ.

Cunton, Kinija. — Susirėmimai tarp Kwangtungo ir Kwangsi provincijų kariuomenių įvyko birželio 23, 1921. Kwangsi provincijos kariuomenė pirmoji pradėjo šaudyti į Lingsam apelinke. Anglijos laivai plaukiojusieji Cantono upėje pasitraukė iš tenai. Generalas Lu Yung-Ting, vadas Kwangsi provincijos kariuomenės, kreipėsi į Pekino valdžią prašydamas pinigų ir amunicijos. Jis persergsti Pekino valdžią, kad papuolus jo provincijai į rankas Sun Ya Seno būsių negalima Kinijai prieiti prie susivienijimo.

PANAIKINO 50 NUOŠ. ANT VOKIEČIŲ TAVORO.

Belgradas, birž. 26. — Jugoslavų valdžia panaikino 50 nuoš., kuris buvo uždėtas ant vokiečių tavorų.

ANGLIJOS DARBO PARTIJA NEPRIIMA BOLŠEVIKŲ PARTIJOJ.

Brighton, Anglija. — Didelė didžiūma balsų Anglijos Darbo Partijos narių nubalsavo nepriimti Anglijos Bolševikų Partijos. Susipratę darbininkai mato, kad bolševikai neša vargą ir skurdą darbininkams ir trukdo kovoje su išnaudotojais kapitalistais.

SIUNČIA GINKLUS IŠ VOKIETIJOS.

Silezijos liuosnoriai sakoma rengiasi užpulti Berlyno valdžią.

Berlynas, birž. 26. — Gen. Lerond, viršininkas "inter-allied" komisijos Aukštoje Silezijoje pasiuntė pranešimą Prancijos komisijai Berlynan, kad vokiečių liuosnoriai rengiasi užpulti ant vokiečių valdžios taip-pat kaip ir ant lenkų. Maištininkai gauna amunicijos ir ginklų iš Vokietijos. Gen. Lerond sako kad būtų klaidinga privertiti lenkus pasitraukti, nes tada alijantai neturėtų jėgų nuginkluoti Vokietijos liuosnorius. Jis pataria kad Adelbertas Korfanty, vadas Lenkų maištininkų susiprintų savo kariuomenę ir klausytų alijantų. Kad alijantų kariuomenė būtų taip sustatyta vokiečiams neduoti sudaryti tvirtą frontą. Kad alijantų kariuomenė būtų didinama iki jie galės nuginkluoti vokiečių liuosnorius.

Pranešta kad visas distrikts kur dabar yra užimtas kareivių, bus apleistas vokiečių ir lenkų greitų laiku.

Pasitarimas tarpe jureivių inžinierių ir laivyno komisijos susitaikymui klausime algų ir darbo sąlygų parei birž. 3, W. S. Brown, prezidentas Jureivių Inžinierių Pašėlos organizacijos pranešė.

AMERIKOS LIETUVIŲ R. K. FEDERACIJOS KONGRESAS
BUS BROOKLYN, N. Y.
RUGPJŪČIO 30-31 IR RUGŠĖJO 1-2 D. 1921
KARALIENĖS ANTUOLŲ PARAPIJOS SALEJE,
South Fourth ir Roebing Sts.
Visos organizacijos priklausančios prie Amerikos Lietuvių R. K. Federacijos kviečiamos kuoskaitlingiausia dalyvauti.
Kongreso dienotvarkė bus paskelbta kiek vėliau.
KUN. JONAS SVAGZDYS,
A. L. R. K. Fed. Prez.
K. J. KRUSINSKAS,
A. L. R. K. Fed. Sekret.

Amerikos Lietuviai ir Lietuva

(Tęsa)

gincus su savo kaimynais, nedaug tegalėtų ginti Priabaltijos kraštą, nes patys turėtų gintis išsų ant kelių frontų. Lenkų politika remiasi tariamu Vokiečių ir Rusų menkumu, bet šimt milijoninės tautos ne taip lengvai nuveikiamos, ypač kuomet turės laiko atsigrębtį nuo vidurinių suirčių.

"Lenkija, anot dr. Purickio, veržiasi Pabaltijos Sąjungon, kad joje vadovauti, o jei to pasiekti negalėtų, tai kad tą Sąjungą suardyti, suįjudžius kaimyniškas Pabaltijos valstybes ir sudarius su kaimynomis iš jų "artimesnius santykius."

Lenkų pinklėmis Lietuvos pripažinimas de jure atidėtas tolesniam laikui. Mat Lenkai vis dar neišsivadavę Lietuvos vėl pasisavinti. Ar Pabaltijos kitoms valstybėms tatau išėity ant aundis — labai abejotina. Apsidirbę su Lietuva, Lenkai imty veržtis prie savo "prigimtų rubežų" Šiaurėje, atseit prie Dauguvos, paglemždami toliau Kuršą, žemgaliją ir Letgaliją. Ešą jau ir žemlapiai tokios "suvienytos Lenkijos" endekų atspauzdinti. Kažin kaip ir tai žiūri Uždaugaviečiai, Didžiosios Sąjungos ir Didžiosios Lenkijos šalininkai?"

Iš to kaip ant delno matoma, kad išleidimas Lenkijos i tveriamąją Pabaltijos Tautų Sąjungą trumpu aiuku visiems negardžiai atsiūgtų.

RENGIMES PRIE SEIMO.

A. L. R. K. Federacijai skelbiant seimų laiką, LDS. kuopos priyalo iš anksto rengtis prie savo organizacijos VI seimo. Šis seimas daug ką turės svarstyti ir nutarti darbo žmonių ir Lietuvos labui.

Per praeitus 5 su virš metus, mes daug ką padarėme. Išauginome savo organizaciją nariais; išsigijome moderniška spaustuvė ir puikų didelį namą; nemažai sušelpėme savo narius kovojančius už geresnes sąlygas; leidžiame organą "Darbininką" tris sykius i savaitę ir įvairias agitatyvškas brošūras. Bet dar daug ko trūksta. Šis seimas tuos trūkumus turės užpildyti.

Kad palengvinus seimui kai kuriuos paimesnius ir svarbesnius klausimus išristi būtų gerai, mes pagvilinti organė ir susirinkimuose.

Visokius sumanymus ir i nešimus kuopos ir pavieniai nariai būtų gerai kad siųstų literatiškai komisijai, kuri peržiūrėjęs, svarbesnius talpins organe, kad supažindinus visus narius dar prieš seimą.

A. F. Kneizys,
L. D. S. Centro Sekret.

1893 m. gazolino galionas kainavo 6c. 1896 m. Suv. Valstijose buvo vienas automobilis. Pirmu sykiu pervaziuoti per Suv. Valstijas nuo Atlantiko iki Pacifiko truko veik du mėnesiai — nuo gegužio 23 iki liepos

Reikia praveisti taip, kad dežes vienodas dirbtų visoje Lietuvoje. Reikia, kad lentas piaučių ir medėgą pagamytų delei krebių. Nes taip veži po kelius šimtus svarų uogų krepšyje negalima. Negalima nei po kelis dešėtkus svarų. Bet reikia pakuoti taip, kad uogas patsiektų turvagietė kogražiausioje padėtyje. Su kapitalu, su išminėia, su sutarimu ir gerais, raumenimis yra progų Lietuvoje.

Pagaliaus štai nuo ko reikėtų pradėti. Keletas ūkininkų susitartų, žemės susirasti prie upės, užventkų upę, pastatytų tartoką, elektros mašinas ir šioki toki paraviką delei virinimo reikalų. Kartu užvesti sodnus. Panemuniu, padubų siu ir palei visas kitas upes ir upelius yra tinkamos vietos delei sodnų. Reikia kartu užvesti daržus kelių deširtinių pločio aviečioms, žemuogėms, serbentoms ir kitoms uogoms.

Jeigut perdaug bus delei valgymo uogu tuojuas nuo lauko nuskynus, tai galima bus pradėti daryti vynu, nes tas per daug lėšų nereikalauja. Kiek man žinoma jau dviejose vietose ūkininkai pradėjo vynu sunkti. Vienas ūkininkas apie Virbalių ir antras apie Jurbarką. Tėko sužinoti, kad tokie ūkininkai nemano važiuoti i Ameriką, nes mano, kad Amerikas yra ant jų ūkės.

Be to reikia pasakyti kad kaip tik žmonės išmoks auginti uogas, tai atsiras ir dirbtuvių, kurios dėes uogas ir kitus vaisius i krebes. Dabar aviečių, slyvų, peachių, apruktų, juodųjų aviečių parveža iš Amerikos ir už beveik vieno svaro ir 9 uncijų didumo moka 18 auksinų. Dabar kaip doleris aukštai pakilęs, tai neperdariusi auksiniai yra. Bet praeitą vasarą, kada doleris buvo iki 39 auksinų, tai reikė pusė dolerio už tokią dežutę uogu.

Lietuvoje žmonės moka. Duokite man kapitalą, o aš pagamysiu už tuos pinigus Lietuvos tiek uogu, kad mes i Ameriką tokių uogu kaip žemuogių, aviečių, serbentų, agrastų, juoduogių, vyšnių, slyvų galėsime nušūsti. Ir aš apsimu pigiaus pagamyti, negu už pusę dolerio. Už pusę tiek galima pagamyti ir gauti gerą uždarbį. Kad geriaus nušūsti dalyką, tai paimsime skaitlines nuo dešimtinės ir pažiūrėsimė kiek galima tikėtis nuo dešimtinės i eigu.

Praeitą vasarą tomatės pardavinėjo po šėis ir po aštuonis auksinus už svarą Kauno rinkose. Tomaidių mažiausiai galima užaugyti 10,000 svarų ant dešimtinės. Todel ir po auksiną svarą

parduodant galima uždirbti taip kaip Amerikoje. Aviečių juodųjų ir raudonųjų galima užaugyti tik viduriniškai 10,000 kvortų ant dešimtinės. Susitarus prie vieno kaimo galima dvidešimts dešimtinė sodyti žemuogių. Parduokime kvortą po du auksinus, tai jau nuo dvidešimts dešimtinė turime turto 200.000 auksinų. Berods Amerikoje tas auksinas dabar mažai reikią. Tėčiau už 8000 auksiną universitete metus. Taip na universitete metus. Taip žiūrint žmogus galės gyventi ir vaikus mokslan išleisti. Tai tiek apie uogas.

Dabar imkime sodnus ir žiūrėkime pro ateities akinius. Štai stovime ant Aleksoto kalno ir mūsų akys užmato apie penkis verstus maža dirbtuvėles. Mes lietuviai galėtume pasigauti tokių dirbtuvių. Bet kada priiname prie krebių, blekinių dirbimo, tai čia pagal vieno inžinieriaus padavimą apie 50 tūkstančių dolerių reikėtų mažiausiai.

Amerikiečiams galima ir tokis kapitalas sukelti. Yra vienas kitas specialistas su dideliais gabumais. Čia aš turiu omenyje Joną Toleikį, kuris dirba prie American Can Co. už viriausių elektrikos inžinierį ant 49 dirbtuvių. Aš esu kalbėjęs su juomi ir jis man taip atsakė: važiuoti i Lietuvą vavestas. Ir ko nepaklausiu Kaune apie tą našlę, tas pasakys, kad ji yra turtinga ir užlaiko kelis darbininkus iš sodno apie trijų dešimtinų didumo. Kitur Lietuvoje yra sakoma, kad obelys, grūšės neša tik kas antaras metas. Pas tą moteriškę neša kas metas. Obelys ir grūšės laukia iki aštuonių ir dešimts metų. Bet tas nereikią, kad sodne negalėtum augyti ir daržovių, bulvių arba kokių pašarų.

Praeitą rudenį galėjai gauti po auksiną svarą obuolių bei grūšių. Ant Kalėdų jau mokoje už tokius pačius obuolius iki septynių auksinų už svarą. Dabar klausimas kyla, kiek kauptuotų ledaunės užlaikymas i metus. Aš manau, kad prie upės pastačius ledaunę galėtum tiesiog traukti ledaus iš upės i ledaunę. Ar daugiausiai apskaitliavus kad ir po auksiną nuo svoro kaimuotų ledaunėje užlaikymas grūšių bei obuolių ir tai keturius kartus idėtas pinigais i obuolius per žiemą išlaikius jau keturis syk tiek žmogus gali paimti. Ar Amerikoje galima daugiaus uždirbti? Prie kiekvieno valsčiaus ledaunė del sodno vaisių apsimokėtų. Ledaunė daug kapitalo valstybei sutauptų. Nes valsiai reikią užaugyti ir skaitoma Valstybės turtas. Bet kada jie supūva, tai turtas su-

naikytas palieka. Rodos klaidos nepadarysiu jeigut pasakysiu, kad už šimtą tūkstančių auksinų ledaunė galėtų suimti už milijoną auksinų vaisių. Ir štai kaimė yra turtas ir pelnas. Amerikos lietuviai turi turta, bet nesiranda gero vado ir nežino už ko griebtis Lietuvoje.

Pradžia turi būti pradėta nuo auginimo vaisių. Pasukui seks apdirbimas vaisių. Pirmasai darbas, užvedimas uogų kultūros, darymas vynu nereikalauja didelio kapitalo. Už porą trejų šimtų tūkstančių auksinų, galima pradėti darbą vynu dirbtuvės. Taip gi perdaug didelio kapitalo nereikėtų i krebes dėti vaisius. Amerikoje daug geresnių sodnų turi savo mažas dirbtuvėles. Mes lietuviai galėtume pasigauti tokių dirbtuvių. Bet kada priiname prie krebių, blekinių dirbimo, tai čia pagal vieno inžinieriaus padavimą apie 50 tūkstančių dolerių reikėtų mažiausiai.

Amerikiečiams galima ir tokis kapitalas sukelti. Yra vienas kitas specialistas su dideliais gabumais. Čia aš turiu omenyje Joną Toleikį, kuris dirba prie American Can Co. už viriausių elektrikos inžinierį ant 49 dirbtuvių. Aš esu kalbėjęs su juomi ir jis man taip atsakė: važiuoti i Lietuvą vavestas. Ir ko nepaklausiu Kaune apie tą našlę, tas pasakys, kad ji yra turtinga ir užlaiko kelis darbininkus iš sodno apie trijų dešimtinų didumo. Kitur Lietuvoje yra sakoma, kad obelys, grūšės neša tik kas antaras metas. Pas tą moteriškę neša kas metas. Obelys ir grūšės laukia iki aštuonių ir dešimts metų. Bet tas nereikią, kad sodne negalėtum augyti ir daržovių, bulvių arba kokių pašarų.

KAUNO TVIRTOVES GRUVESIAI.

Laisvoj Lietuvos šalėly užsiliko daug paminklų i svetimųjų valdymo laikų. Vienu iš tokių paminklų yra Kauno tvirtovės griuvėsiai. Jie stovės visuomet kaip paminklas atminti tuos laikus kuomet Lietuvai rusai valdė. Kiek tai žmonių darbo ir pinigų yra idėta i tą tvirtovę? Žinoma, kaltinti tų, kurie ją statėti sumanė, nėra ko, nes buvo tokios aplinkybės kad būtina reikėjo rusams pasirodyti kad senosios Rusijos karinės galybės laikai nepraėjo. Ta tvirtovė buvo statyta su mintim i kuomet nors atsispirti joje prieš didelį ir gudrų kaimyną — vokiečių. Dabar, ypač Lietuvoj tokios tvirtovės nebereikalingos, nes po žiauriojo, pasaulinio karo žmonija nori ant visuomet atsikratyti karo baisenybės berods, gimų buvo de

prie to visur eina

su tėvynėj Lietuvoj tokia tvirtovė liks tik graudi atmintis, nes lietuviai, pakeldamas ginklą prieš šalies grobiką, turėjo ir turiminty ne galybės įsigyti ir karines jėgas didinti, kad ateity baisy "šeškr" būti, bet lietuvio mintis aiški tolia: "dabar prisieina ginklu kovoti, bet mūsų ginklų kova vedama tik tam kad ateity padaryti ginklus visai nereikalingus, bet kol dar pasaulinė tvarka tebeturi taip daug senų žymių, tai ir lietuviams prisieina su jomis taikintis, jeigu jis nori būti laisvas."

Lietuviai visuomet vedė tik apsigynimo kovas, todėl tokiu tikslu ir dabar lietuvių ginklas pakeltas. Jeigu lietuvių troškimai išsipildys, tai bus laikas kad lietuviai apie karus ir ginklus žinos tik iš istorijos ir karinio muzejaus, kad amžina ramybė viešpataus.

Gal dar negreit bus tie laikai, bet tikėjimas palengvins jų sulaukti.

Dabar, vaikščiojant po Kauno tvirtovės griuvėsius jaučiasi koks tai nejuokus, nėmalonus tų griuvėsių veikimas i žmogaus dvasią. Tiesori mirai liepia prisiminti minias vienodai apbrėžtų kareivių, suvarytų iš vikių Rusijos kraštų ir tarnaujančių be jokio jausmo, tik iš prievartos; tie ilgi, tamšūs požeminiai koridoriai primena Rusijos kalėjimus su visomis jų baisenybėmis: amžinu uždarymu, badu, džiova, mirtingu išsiligimu laisvės, kruvinais pančiais, rasotais sienų akmenimis, kurie, rodos, verčia apgailėstaudami nelaimingųjų, kurie tarp jų uždaryti, prisimena tie laikai kuomet akrimens verkė žmonių galėdami, o žiaurių caro tarnų širdys buvo daug kietesnės už akmenis, nes niekuomet nepravirko. Duok, gerasai Dievulėliau, kad tokių laikų žmonės niekuomet nebusulauktų, kuomet visa galybė jėgų buvo, duok, Aukščiausias Tėve, kad jau amžinai nebebūtų tokių karų kaip buvo; leisk, Tėve, kuogreičiausiai nurinti žemės vaikams ir užbaigus kovas, kurias jie veda, dar nepailšėje po didžiojo karo nuovargio, susitaikinti ir gyventi vieni del kitų, ir visuomet laikyti širdyse meilę prie Dievo, žmonių ir gamtos, o neieškoti tokios laimės, kurią tikisi ginklu pasiekti ir kurios niekas dar nėra atsiekęs, nors jau daug galvų paguldyta, daug kraujo išlieta.

Kauno tvirtovės griuvėsiai aplankius daug minčių kankina sielą ir iš jų grįždamas jauties lyg sunkus akmuo ant širdies būtų užgulęs. Aš tą ištyriau.

Vargo Poeta.

Vidutinis amžius miestiečio yra 47 metai, o vidutinis amžius sodiečio yra 55. Jei tad mieste gyveni ir jei nori amžių pagilinti, tai vyk sodžium.

Buqnos Aires. — Dalei inufluentos siuntimų šioje šalyreikalingos, nes po žiauriojo, pasaulinio karo žmonija nori ant visuomet atsikratyti karo baisenybės berods, gimų buvo de

bet ligos

Prieš apie 18 metų buvau tematęs Kauną. Jo vaizdas buvo visai išdiles vaidentuvė. Gegužio 16 d. apie 5 val. vak. traukinys sustojo Kauno stotyje. Žmonių bėsa gausybė, tarp kurių labai daug kareivių. Išėjęs antron stoties pusėn žiūriu vežėjai eilėly stovi. Artimasis išrodė lyg svetimtautis, o antrasis veržiasi mane pagauti ir važiuoja pirmyn. Policistas šaukia: "lošad nazad." Bet aš vis-gi einu prie antrojo iš eilės vežiko ir pakeltu balsu sakau policistui, kad čia Lietuva, jokių lošadžių nėra, o tik arkliai. Besedant vežiman, policistas žengia prie manęs. Indomiaj laukiu, kas čia bus. Bene areštuos už įžeidimą valdininko. Bet policistas visai mandagiai lietuviškai pasako, kad girdi reikią laikytis tvarkos, reikią imti vežikus iš eilės. Bevažiuojant godžiai žvalgus. Žmonių visur daug. Man rūpėjo ties Kazlų Rūda matyti ledai. Tad klausiu vežikui ar nekrito ledai Kaune. Nugi vežikas aiškinasi lietuviškai nemokas kalbėti, girdi kalbas rusiškai, lenkiškai. Dar visaip teisinasi, bet apmaudo apimtas sakau užsičiaupk, jei lietuviškai nemoki. Žvalgaus i visas puses. Išpūdziai nekokie. Štai ir Laisvės Aleja. Išpūdzis nepagerėjo. Ir Aleja kaip ir kitos gatvės brukuota nedalintais akmenimis, o vidurys žmonėmis eiti visai negrįstas. O tie namai, nameiliai! Nei vieno imanomesnio. Važiuoju ir sakau: "Viešpatie, Viešpatie, koks tesas mūsų Kaunas!" Štai atbilda automobilis keturimis lietuviškėmis veliavomis papuoštas. Žiūriu pyška Romanas su Ciuniu, iš abiejų pusių salituojamas. Tad aišku, kad jis tarp kauniečių labai populieris.

Atvažiavęs Lietuvių Prekybos B-vės ofisan vežikui diduo 35 auksinus. Jis prašo 50. Sakau, kad jei lietuviškai mokėtų, tai tiek duogreičiausiai nurinti žemės vaikams ir užbaigus kovas, kurias jie veda, dar nepailšėje po didžiojo karo nuovargio, susitaikinti ir gyventi vieni del kitų, ir visuomet laikyti širdyse meilę prie Dievo, žmonių ir gamtos, o neieškoti tokios laimės, kurią tikisi ginklu pasiekti ir kurios niekas dar nėra atsiekęs, nors jau daug galvų paguldyta, daug kraujo išlieta.

Kauno tvirtovės griuvėsiai aplankius daug minčių kankina sielą ir iš jų grįždamas jauties lyg sunkus akmuo ant širdies būtų užgulęs. Aš tą ištyriau.

Gudas.

